

Катедра по анатомия, хистология и ембриология

Анатомията е една от основните дисциплини, която трябва да изучи бъдещият медик, дентален медик, фармацевт и другите специалности във висшите медицински училища. Една латинска сентенция гласи *In via est in medicina sine Anatomia* - няма път в медицината без анатомията. През 1754 г. Tiedemann, отбелязва, че „без анатомията лекарят прилича на къртица - рие на тъмно и от неговата дейност остават купчини пръст”. Съвременната анатомия обхваща познанията за строежа и развитието на човека. Тя е истинско предизвикателство към интелектуалните и физически качества на тези, които я преподават. Необходими са познания от молекулярно ниво до топографската и клинична анатомия, до образната анатомия.

През месец юни 1918 г. академичният съвет на Университета утвърждава намиращите се в чужбина д-р К. Вайгнер - за редовен професор по анатомия и д-р Н. Попов - за редовен професор по хистология и ембриология. И двамата обаче отказват да заемат местата. При това положение се възлага на проф. Стоянов да изнесе съкратен курс по анатомия. На 20 март 1920 г. са избрани проф. Вл. Воробъев за професор по анатомия и от 1 март същата година проф. А. Манковски за професор по хистология и ембриология.

Проф. д-р Владимир Петрович Воробъев (Воробъев) е бил редовен професор по анатомия от 20 март 1920 г. до 20 септември 1921 г., когато напуска по негово желание. Роден е на 27 (15) юли 1876 г. в Одеса. Завършва медицина в Харков. Бил е професор по анатомия в Дорпат и Харков. С помощта на д-р М. Балан осъществява активна преподавателска дейност - мацерира кости, сглобява скелети, подготвя десетки картини, необходими за обучението. Поставя началото на анатомичния музей. Проф. Воробъев работи върху нови методи на консервация на трупове. Бил е отличен лектор, който преподавал много артистично и поддържал интереса на слушателите през цялото време. Получава лично писмо от Ленин и се завръща в Русия, където е работил като ръководител на катедрата по анатомия в Харковския университет. Той е балсамирал тялото на Ленин. Станал е академик на АН УССР. Починал е на 31 октомври 1937 г. във Виница, Украйна – СССР. Смятали са го за основоположник на съветската анатомична школа. Негови по-известни ученици в СССР са били А.П. Лаврентъев, А.А. Отелин, Р.Д. Синельников, А. Л. Шабадаш.

След напускането на проф. Вл. Воробъев катедрата по анатомия временно се поема от доц. М. Минев.

За ръководител на катедрата от 1 ноември 1923 г. е избран проф. Иля Феодорович Шапшал, който я ръководи до 1 ноември 1933 г. Той е роден през 1878 г. в Санкт Петербург. Завършил е естествени науки и медицина. Бил е професор по анатомия в Одеса и извънреден професор по анатомия в Белградския университет. Написал е първия български учебник по Анатомия на човека - 1500 стр.

След напускането на проф. Шапшал катедрата от 1933 г. се ръководи от доц. Михаил Минев до 1935 г. Той е роден през 1874 г. в гр. Ловеч. Завършил и естествени науки в София и медицина в гр. Нанси, Франция..

През 1935 г. се извършва сливане на катедрата по анатомия с катедрата по хистология и ембриология и проф. А.И. Хаджиолов ръководи слятата катедра до 1945 г., когато катедрите се разделят отново.

Ръководството на преподаването по анатомия се поема от 1939 г. от доц. Димитър Димитров Каданов, а от 1945 г. той става редовен професор и ръководител на катедрата по анатомия. Той е роден на 12 април 1900 г. Следвал е философия в София и медицина в Прага и след това във Вюрцбург, Германия. От 1925 до 1933 г. е асистент в института по анатомия на Вюрцбургския медицински факултет. След завръщането си в България е избран през 1939 г. за доцент. Написаните от проф. Каданов учебници улесняват много обучението на големия брой студенти. До 1952 г. в катедрата се преподава и топографска анатомия, като след това този курс се поема от създадената през същата година Катедра по оперативна хирургия. Двадесет години по-късно, през 1972 г. този курс се поема отново от нашата катедра. Ръководството на катедрата от проф. Каданов се характеризира със своя стил на високостепенност към учебната работа, академичност в отношенията и активна научна дейност от страна на преподавателите. Публикуват се голям брой работи в областта на морфологията на рецепторите, начин на разклонение и типове кръвоносни съдове, билатералната симетрия, антропологична характеристика на българите, преобразуване на мускулатурата. Проф. Д. Каданов ръководи катедрата до 1965 г. През 1958 г. е избран за чл. кореспондент на БАН и ръководител на секцията по антропология при Института по морфология. Той почива на 7.10.1982 във Виена, където участва в научна промяна. Проф. Каданов пренася богатите традиции на немската анатомична школа. Той провежда активна научна дейност и е един от най-заслужилите учени за създаването на българска анатомична школа. Бил широко ценен в научните среди и чел лекции в много европейски университети.

За ръководител на катедрата през 1965 година е избран проф. Георги Гълъбов, който я ръководи до своята преждевременна смърт през 1982 г.

След смъртта на проф. Гълъбов ръководството на катедрата се поверява на проф. К. Ичев, който я ръководи от 1982 до 1990 г. Той е роден през 1931 г. в София. Завършва медицина през 1956 г., а през 1959 постъпва като асистент в катедрата по анатомия. През 1969 е избран за доцент, през 1977 г. - за професор.

От 1990 г. до 1992 г. катедрата се ръководи от проф. Вл. Овчаров.

От 1992 г. до 1993 г. ръководител на катедрата е проф. В. Василев. Той е роден през 1928 г. в София. Завършва медицина в София и през 1953 г. постъпва като асистент в катедрата. През 1967 г. е избран за доцент, а през 1977 г. - за професор.

От 1993 г. и до 2010 г. катедрата се ръководи от чл. кор. проф. Вл. Овчаров.

От 2010 г. ръководител на катедрата е проф. Д. Хинова-Палова.

Първият лекционен курс по хистология се чете през учебната 1919/1920 г. от проф. д-р Методи Попов. На 1 март 1920 г. е избран за редовен професор по хистология проф. Александър Феодоров Маньковски и за титуляр на катедрата по хистология и ембриология. Той е роден на 15 април 1868 г. в Одеса, Русия. Следва медицина в Киев. Става професор по хистология и ембриология в Одеския университет. Проф. Маньковски е един от основателите на хистофизиологията и на експерименталната хистология. Ръководи катедрата

до 15 февруари 1929 г. Проф. Маньковски е притежавал огромна енергия и любов към катедрата. Бил сериозен и оригинален учен.

След напускането на проф. Маньковски катедрата остава без ръководител, през учебната 1929/1930 г. лекциите по хистология са четени от патолога проф. Д. Крилов, а лекциите по ембриология от зоолога проф. Т. Морев.

От 1 юли 1930 г. д-р А.И. Хаджиолов е назначен за доцент и поема и временното ръководство на катедрата. Проф. д-р Асен Иванов Хаджиолов е роден през 1903 г. в с. Широково, Беленско. Завършва медицина през 1926 г. в Софийския университет. Следва след това философия и психология в Париж. Бил е Рокфелеров стипендиант. Специализирал е в Париж, Копенхаген, Берлин и Стокхолм. През 1930 г. става доцент, през 1934 г. - извънреден професор и временен титуляр на катедрата, от 1935 г. - ръководител на катедрата по анатомия и на катедрата по хистология и ембриология, от 1945 г. - редовен професор и ръководител на катедрата по хистология и ембриология. През 1947 г. е избран за член кореспондент, а от 1952 г. за академик на БАН. Академик Хаджиолов е издал голям брой учебници и ръководства. Той е бил международно известен учен. Починал е на 5 юни 1994 г.

След пенсионирането на акад. Хаджиолов през 1969 г., за ръководител на катедрата по хистология и ембриология е избран доц. Петко Емануилов Петков. Той е роден на 24.5.1924 г. в с. Пордим, Плевенско. Завършва медицина през 1951 г. във ВМИ - София. Става асистент към катедрата през 1956 г., доцент - през 1965 г., а през 1969 г. - професор. Бил е гост-професор в Париж, бил е в Ленинград, в Пенсилванския университет, САЩ, в Лимож и Тулуза - Франция и гр. Алже - Алжир. Провеждал е интензивни научни изследвания върху ендокринния панкреас.

През 1972 г. се създава единна катедра по анатомия, хистология и ембриология, като за неин пръв ръководител е избран проф. Г. Гълъбов.

В катедрата са работили редица изтъкнати преподаватели.

Проф. д-р Милко Балан е бил първият асистент в института по анатомия - постъпва на 1 декември 1919 г. Става частен доцент през 1930 г., след което напуска катедрата и се завръща в нея през 1945 г. Роден е през 1888 г. в София, в семейството на първия ректор на Софийския Университет проф. Александър Теодоров Балан. Следвал е медицина във Виена.

Доц. д-р Йосиф Дрексел постъпва като асистент през 1925 г. През 1930 г. става частен доцент. Той е роден в гр. Франкентал, Германия. Следва медицина във Вюрцбург. Напуснал е страната през септември 1944 г.

През годините до Втората световна война в катедрата по анатомия и в катедрата по хистология и ембриология са работили редица асистенти: д-р Гунчев, д-р Желязков, д-р Иванов, д-р Илиев, д-р Казаков, д-р Карпаров, д-р Халачев, д-р Лобанов.

В катедрата са били асистенти редица ръководители на катедри по анатомия и хистология и ембриология в другите медицински факултети в страната. Проф. Димитър Станишев - катедра по анатомия във ВМИ – Пловдив, проф. Жорес Йорданов - катедрата по хистология и ембриология в Пловдив, проф. Ванко Ванков - на катедрата по анатомия във Варна, доц. Ем. Чакъров - катедра по анатомия и хистология във Варна, проф. Константин Койчев - катедра по анатомия, хистология и ембриология в Плевен, проф. Христо Чучков - катедра по анатомия, хистология и ембриология в Стара Загора.

Ръководител на катедрата по анатомия към Националната спортна академия е бил проф. д-р Спиридон Морев. Доц. Георги Ангелов е ръководил сектора по анатомия при Биологическия факултет. Проф. д-р Виктория Радева преподава анатомия в катедрата по дефектология при Софийския университет. Ръководител на Лабораторията по Регенерация е бил проф. д-р Ст. Манолов. Ръководител на катедрата по анатомия и хистология в СУ – доц. П. Йотовски. Ръководител на секция по анатомия и хистология в Медицински колеж „Й. Филаретова” - доц. Д. Кръстев.

През годините в катедрата са работили проф. Спасова, проф. Пенев, проф. С. Долапчиева, проф. Узунов, доц. Боев, доц. Кънев, доц. Скопаков, доц. Дамова, доц. Жабленска, доц. Огнева, доц. Христова, доц. Нарлиева, доц. К. Михайлова, д-р Младенов, д-р Попов, Минчев, д-р Дертлиев, Бояджиев, Ацев, д-р Калайджиев, д-р Балкански, д-р Димитров, сега професор в Нигерия, д-р Мисанков, професор в ЮАР, д-р Господинов, д-р Т. Христова, д-р Д. Николов, Измиров, д-р Савов - САЩ, д-р Вълчанов - САЩ, д-р Ванкова - САЩ, д-р Църнушанов, д-р Попратилов - САЩ, д-р Зафирова – САЩ и др.

Асистент в катедрата от 1941 до 1942 г. е била проф. д-р Ружа Василева, която в последствие е става ръководител на катедрата по Съдебна медицина. В катедрите са работили редица известни клиницисти, което е било винаги наша голяма гордост. Ние сме ги чувствали и ги чувстваме като част от нас. Проф. Папазов (акушер-гинеколог), академик Георги Узунов (психиатър), проф. Балабанов (дермато-венеролог), проф. Светославова (акушер-гинеколог), проф. Койчев /биохимик/, доц. Танков /физиолог/, проф. Джеров, проф. Матев, проф. Владимирова, д-р Чакалски, д-р Христов /ортопеди/, проф. Карагъзов, проф. Романски /неврохирурги/, проф. Гюровски, проф. Златарски, д-р Ганчев (хирурги), проф. Янков, д-р Балкански (невролози) и др.

В катедрата са работили като хонорувани асистенти: проф. Запрянова, проф. Бурнева, доц. Цветкова, доц. Цачева и др.

Като демонстратори са работили в катедрата други известни български клиницисти и учени: чл.-кор. Давидов, доц. Гълъбов, чл.-кор. Йорданов, проф. Николов - морфолози, проф. Карагъзов - акушер-гинеколог, проф. Цанков - дермато-венеролог, проф. Писева - психиатър, доц. Младенов - хирург, проф. Чирков - кардиохирург, доц. Василев - акушер-гинеколог и др.

Сега в катедрата работят 3 професори, 3 хонорувани професори, 3 доцента, 7 асистента, 4 лаборанти, 4 препаратори и 8 души друг персонал. Пет члена на катедрата са доктори на науките и 6 са доктори. В катедрата се осъществява много интензивна научна дейност. Поддържат се активни научни контакти с редици чуждестранни университети. Членове на катедрата са канени в чужбина да изнасят лекции, да водят курсове, да участват в научни разработки, да бъдат там гост-професори. Разширяват се тези международни контакти, на които радетели са били първите учители. Този дух на интернационалност е дълбоко вкоренен в катедрата още от самото начало - руските професори Воробъев и Шапшал, немецът доц. Дрексел са били членове на катедрата. Много от преподавателите са били на дългосрочни специализации в чуждестранни институти и университети. Някои от членовете на катедрата имат стотици публикации, стотици цитирания и импакт фактор над 170. От 30 години насам студентите кръжочници всяка година са сред най-добрите на студентските научни сесии и конгреси у нас и в чужбина и често взимат най-високите награди. Всичко това е отражение на академичния дух и стремежа към

наука завещан от основателите на катедрата, към които се таи дълбок поклон и благоговение.

Най-голям дял от дейността на катедрата заема учебната работа. Благодарение на усилията на преподавателския състав студентите са осигурени с учебници и учебни помагала за всички етапи и части на обучението. От 10 години се провежда и англоезично преподаване. Като преподаватели членовете на катедрата са високо ценени и в европейските катедри по анатомия.

В катедрата са създадени приемственост, дух на академичност, на пиетет към науката, на любов към студентите и отговорност за тяхното обучение, които ще се предават на младите колеги и бъдещи наследници.